

.....
Imię i nazwisko pacjenta

.....
PESEL/data urodzenia

Informacja dla pacjenta przed wykonaniem Tomografii Komputerowej

Tomografia Komputerowa podobnie jak klasyczna rentgenodiagnostyka posługuje się promieniowaniem rentgenowskim. W związku z tym podstawą do wykonania badania jest skierowanie, co regulują przepisy Prawa Atomowego. Od 1.01.2003, zgodnie z jego wymogami każdy pacjent nawet ten, który sam płaci za badania powinien posiadać skierowanie od lekarza (dotyczy to oprócz TK badań RTG, i mammografii wykonywanej poza programem skriningowym).

Dzieci do lat 16 oprócz skierowania muszą posiadać Książeczkę Zdrowia Dziecka. Każde badanie z użyciem promieniowania rentgenowskiego u dziecka musi być odnotowane w KZD, w celu monitorowania ilości wykonywanych badań z użyciem promieniowania jonizującego.

Przeciwwskazaniem do wykonania TK jest ciąża. W związku z tym u kobiet miesiączkujących badanie powinno być wykonywane jedynie w pierwszych 10 dniach cyklu lub po potwierdzeniu testem ciążowym, że kobieta u której ma być wykonane TK nie jest w ciąży (nie dotyczy to stanów zagrożenia życia).

Przygotowanie do badania TK

Większość badań planowych wykonywanych jest przed i po dożylnym podaniu kontrastu, w związku z tym do badania należy zgłosić się na czczo to znaczy 6 godzin bez jedzenia i 2 godziny bez picia. W związku ze stosowaniem dożylnym środków kontrastowych, które są wydalane przez nerki, pacjent zgłaszający się na badanie TK musi mieć oznaczony poziom kreatyniny i być dobrze nawodniony.

Wynik powinien być aktualny i mieścić się w granicy normy. Nie, dotyczy to pacjentów ze skierowaniami na TK kręgosłupa, HRCT kości skroniowych oraz zatok (chyba że lekarz kierujący wyraźnie prosi o badanie z kontrastem, gdyż w sytuacjach typowych badania te wykonywane są bez dożylnego podania kontrastu). Jeżeli okaże się, że poziom kreatyniny jest większy od wymaganej normy nie wykonujemy badania z kontrastem bez wyraźnej zgody specjalisty nefrologa.

Oprócz dożylnie podawanych środków cieniujących niektóre badania wymagają zakontrastowania światła przewodu pokarmowego. Są to z reguły badania mające na celu ocenę przewodu pokarmowego to jest przełyku, żołądka, dwunastnicy, jelita cienkiego i jelita grubego. Decyzja o rodzaju, sposobie i ilości preparatu podawanego doustnie i/lub doodbytniczo podejmuje lekarz radiolog przed badaniem, na podstawie danych zawartych w skierowaniu na badanie TK ewentualnie po zapoznaniu się z wynikami wcześniejszych badań pacjenta.

Należy zabrać ze sobą wyniki badań dodatkowych TK, MR, RTG, USG wykonywanych przed obecnym badaniem TK, a dotyczące tego samego rozpoznania kierującego.

Do badania należy ubrać się w wygodną, odzież bez metalowych dodatków. Należy zdjąć biżuterię, okulary, aparat słuchowy, niestale protezy zębowe.

Pacjentki karmiące nie powinny karmić przez 24 h po badaniu (jeśli badanie wykonano z użyciem kontrastu).

Jeśli osoba badana przyjmuje leki na stałe, to powinna je przyjąć w dniu badania popijając małą ilością wody.

Każdy pacjent musi osobiście podpisać zgodę na przeprowadzenie badania, zapoznając się wcześniej z trybem badania i ewentualnymi następstwami.

Informacje, które należy zgłosić w pracowni TK przed badaniem:

- Rozpoznana wcześniej alergia lub wystąpienie w przeszłości jakichkolwiek reakcji uczuleniowych na leki lub środki kontrastowe.
- Astma oskrzelowa.
- Leki stosowane przewlekłe, a zwłaszcza: biguanidy (Metformina), leki nefrotoksyczne, niesterydowe leki przeciwwzapalne, Cyklosporyna, Cisplatyna, Aminoglikozydy, Beta-blokery, Interleukina-2.

Badanie tomografii komputerowej może być przeprowadzone u każdego pacjenta w stanie zagrożenia życia, nawet u kobiet w ciąży. Istnieją natomiast względne i bezwzględne przeciwwskazania do stosowania jodowych środków cieniujących (wszystkie kontrasty stosowane w badaniach z użyciem promieniowania rentgenowskiego dożylnie lub dotętniczo zawierają jod).

Przeciwwskazania do TK

Bezwzględne przeciwwskazania do stosowania jodowych środków cieniujących:

- nadczynność tarczycy, wole guzkowe,
- choroba Gravesa-Basedowa, nawet jeżeli poziomy hormonów tarczycy są w normie,
- nie należy wykonywać badań obrazowych z podaniem jodowych środków kontrastowych w ciągu dwóch miesięcy przed planowanym podaniem radiojodu,
- nie należy wykonywać badań scyntygraficznych tarczycy przez dwa miesiące po badaniu z donaczyniowym użyciem kontrastu jodowego.
- każde inne badanie scyntygraficzne jest możliwe najwcześniej 24 godziny po dożylnym podaniu jodowego środka kontrastowego

Względne przeciwwskazania do stosowania jodowych środków cieniujących:

- podejrzenie ostrego krwotoku wewnątrzczaszkowego,
- paraproteinemie
- szpiczak mnogi.
- ciężkie uszkodzenie wątroby i nerek.

W przypadku stwierdzonej wcześniej nadwrażliwości na kontrast, badanie z kontrastem możliwe jest po premedykacji przeciwcuczuliowej. Zazwyczaj przeprowadzane w warunkach szpitalnych.

MOŻLIWE POWIKŁANIA PO BADANIU

Czasami mogą pojawić się powikłania po podaniu środka kontrastowego.

Objawy wczesne zazwyczaj pojawiają się jeszcze w trakcie badania lub w ciągu godziny od podania dożylnie kontrastu. Są to: zaczerwienienie, obrzęk skóry, wysypka, nudności, wymioty, zawroty głowy, nagłe osłabienie. Jeśli się pojawiają, powinny być niezwłocznie zgłoszone lekarzowi. Skrajnie rzadko może dojść do wstrząsu a nawet zgonu. W naszej pracowni stosujemy wyłącznie kontrasty niejonowe. Objawy późne pojawiają się po godzinie do tygodnia od podania kontrastu. Zwykle są to objawy skórne lub grypopodobne z gorączką, bólami stawowymi i dreszczami. Jeśli stwierdzicie je Państwo u siebie, zgłóście się do lekarza rodzinnego z wynikiem badania TK, w którym jest informacja jaki kontrast został podany dożylnie. Po tygodniu lub nieco później mogą pojawić się objawy niepożądane ze strony tarczycy. Mogą to być zarówno objawy o charakterze nadczynności tarczycy jak i (rzadziej) niedoczynności. Pacjenci z jawną nadczynnością tarczycy powinni zostać przygotowani do dożylnego podania środka kontrastowego zawierającego jod przez endokrynologa.

Z opóźnieniem może pojawić się również uszkodzenie funkcji nerek. Wystąpieniu tego powikłania sprzyjają:

- wyjściowo wysoki poziom kreatyniny we krwi, zwłaszcza u pacjentów z wieloletnią cukrzycą,
- odwodnienie - dlatego bardzo ważne jest picie dużej ilości płynów w dniu badania,
- zastoinowa niewydolność serca,
- dna moczanowa,
- wiek powyżej 70 r.ż.,
- jednoczesne stosowanie leków uszkadzających nerki - konieczne jest zaprzestanie ich stosowania co najmniej 24 do 48 godzin przed i po badaniu.

Przeprowadzenie badania TK

Pacjent musi usunąć części garderoby zawierające elementy metalowe oraz utrudniające dostęp do żył. Badany układany jest na ruchomym stole, na którym wjeżdża do środka aparatu (tzw. gantry). W czasie badania pacjent powinien leżeć nieruchomo, na bieżąco jest instruowany o sposobie zachowania w celu uzyskania jak najlepszej jakości zdjęć. Badanie trwa zwykle kilka minut.

Po zapoznaniu się z treścią niniejszej ulotki wyrażam świadomą zgodę na wykonanie badania TK z dożylnym podaniem kontrastu oraz oświadczam, że w dniu wykonania badania nie jestem w ciąży (.....dzień cyklu miesięczkowego).

.....

Data i podpis pacjenta lub opiekuna prawnego lub przedstawiciela ustawowego

UWAGA!

Informacji na temat potrzeby wykonania badania, wskazań do wykonania badania udziela lekarz kierujący pacjentem na badanie.